

BERNÁTH SZILÁRD: LARRY

Rapballada a rossz apáról

BENKE ATTILA

BORSODI HIP-HOP TÖRTÉNET TÉKOZLÓ APÁRÓL ÉS LÁZADÓ FIÁRÓL.

Bernáth Szilárd kisfilmje, a bagi cigánytelepen játszódó *Fizetős nap* után első nagyjátékfilmje, a *Larry* is vidéki történet, amelynek csak a célja, nem fő helyszíne a hazai filmekben túltreprezentált Budapest. A romos viskók és lepusztult panelházak borsodi rögválóságában a romák és Ádám (művésznevén Larry) a rapzenében látják a lehetőséget a kitörésre. Hősünk életét megkeseríti beszédhibája és ezzel szorosan összefüggő gyerekkori traumája, hogy apja ittasan rendszeresen verte őt. Miközben az alkoholizmusból nemrég felépült rendőrapa próbál „férfit nevelni” Ádámot kétkezi munkával (a fiú egy juhásznál dolgozik) és férfias rituálékkal (például focizással), a főhős helyi roma rapperekkel összefogva benevez egy tehetségkutató versenyre, mivel, ha megszabadul a gátlásaitól, versben ki tudja magából ordítani a fájdalomát. Kérdés, hogy ez meg-e majd neki nagyközönség előtt is, ami a siker kulcsa lehet.

Bernáth kiválóan összefésülte az apa bűnéből eredő traumát az önkifejezés problémájával, ehhez pedig sajátos minimalista filmformát alakított ki, ami

„Börtönben érzi magát”

(Vilmányi Benett)

Ádám lelki világát képezi le az éles ugróvágásos technikával, a kihagyásos szerkesztéssel és az elfojtott érzelmekkel összhangban bizonyos pontig visszafogott színészi játékkal. A film bár sokszor több órát ugrik előre az időben és térben, ezzel kontrasztban a magában folyékonyan szitkozódó, dühös címszereplő gondterhelt arca változatlan. Ózdon vagy a birkatelepen, a diszkóban vagy a családi házban, sőt saját testében Ádám egyaránt börtönben érzi magát. Beszédhibája szorosan összefügg rendőrapjával, aki bár nem annyira agresszív és elviselhetetlen ember, mint Sopsits Árpád szintén elfojtott érzelmeken alapuló apai-fiú konfliktust felvázoló *Céllövöldéjében* Kovács Lajos karaktere, de Sopsits művééhez hasonló végkifejletet feltételez, hogy munkát és identitást erőltet gyermekére annak akarata ellenére. Az atya „szerencséje”, hogy míg a *Céllövöldé* Ferije puskagolyóba összpontosítja felgyülemlt haragját, addig a sérült lelkű Ádámnak ott a rapzene.

A rap mára árucikké vált, nem túl hitelesek a nehéz sorsról aranyláncokkal a nyakukban szövegelő sztárap-

perek előadásai. Bernáth Szilárd azonban visszatért a gyökerekhez, a „gettóba”. Ebben a borsodi közegben, különösen a hagyományos prózai beszédben nehezen megnyilatkozó főhős számára a hip-hop zene még valóban a tiszta önkifejezés eszköze, amelyen keresztül kiöntheti a lelkét arról a gyűlöletről, amit apja iránt táplál annak múltbeli és jelenbeli bűnei miatt. Jellemző, hogy a templomi jelenetben a lelkész által kierőszakolt megbocsátás az apa irányába maníros és üres, ez alatt Ádám alig tudja eldadogni azt a hamis és sablonos szöveget, amit a szájába ad az egyházi szertartás vezetője. A tehetségkutatón viszont Larryvé átlényegülve, folyékonyan és tisztán kiordítja magából minden fájdalmát, amit szeretve gyűlölt édesapja és otthona iránt érez.

Korunk egyik legtehetségesebb magyar színésze, Vilmányi Benett elképesztő munkát végez kiváltképp a rapszámok előadása közben, valamint ahhoz képest, hogy ő maga nem beszédhibás, megindítóan hiteles Ádámként. Thuróczy Szabolcsot is csak dicsérni lehet, karaktere agresszivitása ellenére is összetett, átélhető, szánható apafigurát formál meg. Örvendetes az is, hogy Bernáth Szilárd a *Fizetős nap* után újfent nem riadt vissza attól, hogy idealizálás (és persze rasszizmus) nélkül mutassa be a magyar romákat, a hitelesség néhány cigánykarakter esetében mégis csorbát szenved. Lát-szik rajtuk, hogy játszanak, egyesek túl mívesen, a társadalom peremén élő romáktól idegen módon beszélnek. Inkább hiteltelen az Ádám és fiatal „nevelőanyja”, az apa barátnője között kibontakozó intim kapcsolat is, bár ez némileg megindokolható a főhős szeretethiányával. Az említett kisebb problémákat leszámítva a *Larry* érzékenyen és profi módon megvalósított karakterdráma, ami egyúttal értelmezhető szerzői önvallomásként: bármilyen műalkotás akkor a legerősebb, ha legbelülről jön, ha még úgy is „ordít”, hogy csendes és minimalista.

LARRY – magyar, 2022. Rendezte: **Bernáth Szilárd**. Írta: **Bernáth Szilárd, Nagy V. Gergő**. Kép: **Hartung Dávid**. Zene: **Sperling Andor**. Szereplők: **Vilmányi Benett** (Ádám / Larry), **Thuróczy Szabolcs** (Ádám édesapja), **Onofer László** (CsalaDo), **Szandtner Anna** (Az apa barátnője). Gyártó: **Focus Fox / Larry Film**. Forgalmazó: **Mozinet**. 108 perc.

